

Sygn. akt V ACa 96/14

POSTANOWIENIE

Dnia 23 maja 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku – Wydział V Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSA Katarzyna Przybylska Sędziowie: SA Jacek Grela(spr.)

SA Zbigniew Koźma Protokolant: stażysta Karolina Petruczenko

po rozpoznaniu w dniu 16 maja 2014 r. w Gdańsku na rozprawie

sprawy z powództwa(...)Spółki z ograniczoną

odpowiedzialnością w G.

przeciwko (...)w W.

o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w S.

z dnia 10 grudnia 2013 r., sygn. akt I C 257/13

postanawia:

1. uchylić zaskarżony wyrok i umorzyć postępowanie,
2. zasądzić od pozwanej na rzecz powódki kwotę 41 755 (czterdzieści jeden tysięcy siedemset pięćdziesiąt pięć) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu, poniesionych w postępowaniu pierwszoinstancyjnym oraz w postępowaniu odwoławczym.

Na oryginale właściwe podpisy.

Sygn. akt V ACa 96/14

UZASADNIENIE

Powódka (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w G. w pozwie wniesionym do Sądu Okręgowego w S. w dniu 19 sierpnia 2013r. domagała się zobowiązania pozwanej (...) w W. do złożenia oświadczenia woli o przeniesieniu w drodze sprzedaży na powódkę własności nieruchomości w postaci gruntów objętych umową dzierżawy z dnia 21 listopada 1995 roku, nr (...) w postaci działki nr (...), obręb S., o powierzchni 15,3100 ha, objętej prowadzoną przez Sąd Rejonowy w S. księgą wieczystą KW nr (...) za cenę 291.377,00zł.

Nadto wniosła o zasądzenie od pozwanej na jej rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu swojego żądania powódka podniosła, że w związku z tym, że zostały spełnione po jej stronie warunki, o których jest mowa w art. 4 ust. 5 ustawy z dnia 16 września 2011 roku o zmianie ustawy o gospodarce nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2011 r. Nr 233, poz. 1382), przysługuje jej, jako dzierżawcy nieruchomości, na podstawie ust. 7 i 8 wyżej wskazanego przepisu powołanej

ustawy, uprawnienie do zakupu całości nieruchomości od (...) na własność po cenie określonej w art. 29 ust. 1c ustawy z dnia 19 października 1991 roku o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (Dz. U. z 2012r. poz. 1187 ze zm.). Powódka wskazała, że stosownie do art. 4 ust. 8 wyżej wskazanej ustawy dla pozwanej Agencji minął już termin do przeniesienia prawa własności przedmiotowej nieruchomości na powódkę.

Na rozprawie w dniu 4 grudnia 2013 roku pełnomocnik strony powodowej oświadczył, że powódka spełniła wszelkie warunki do tego, by doszło do przeniesienia na nią własności nieruchomości opisanej w pozwie. Podniósł również, że dopiero w dniu rozprawy po raz pierwszy została podana przez pozwaną konkretna data przeniesienia przez nią na rzecz powódki własności nieruchomości.

Pozwana (...)w W. wniosła o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od powódki na jej rzecz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu podniosła m.in., że powódce nie przysługuje roszczenie o zawarcie przedmiotowej umowy sprzedaży.

Wyrokiem z dnia 10 grudnia 2013 r., zapadłym w sprawie o sygn. akt I C 257/13, Sąd Okręgowy w S.:

1. oddalił powództwo,

2. zasądził od powódki (...)Sp. z o.o. w G. na rzecz pozwanej (...) w W. kwotę 7.217 zł (słownie: siedem tysięcy dwieście siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

W uzasadnieniu orzeczenia, Sąd a quo podkreślił m.in., że roszczenie powódki co do samej zasady jest usprawiedliwione, ale aktualnie, jest ono przedwczesne.

Powyższe rozstrzygnięcie w całości zaskarżyła apelacją powódka i podnosząc zarzuty, zarówno naruszenia prawa materialnego, jak i prawa formalnego, a także art. 5 k.c., wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie powództwa i zasądzenie kosztów procesu, poniesionych przed Sądem pierwszej instancji oraz w postępowaniu odwoławczym.

W dniu 25 lutego 2014 r., strony zawarły umowę sprzedaży. De facto, umowa ta odpowiadała treścią żądaniu pozwu (k. 192-196 akt).

W związku z powyższym, pismem z dnia 28 lutego 2014 r., powódka cofnęła pozew i zrzekła się roszczenia.

W uzasadnieniu pisma podniosła m.in., że poprzez zawarcie powyższej umowy, pozwana spełniła roszczenie powódki i w związku z tym, wydawanie wyroku stało się zbędne, a postępowanie winno zostać umorzone (k. 182-191 akt).

W rezultacie powódka wniosła o:

1) uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu pierwszej instancji z dnia 10.12.2013 r. (sygn. akt I C 257/13) i umorzenie postępowania w sprawie,

2) zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki zwrotu kosztów postępowania przed sądem I instancji oraz apelacyjnego, w tym opłaty od pozwu, apelacji oraz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na powyższe, pozwana złożyła pismo z dnia 14 marca 2014 r., w którym wniosła o oddalenie apelacji i zasądzenie od powódki na jej rzecz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych (k. 201-203 akt).

Na rozprawie odwoławczej w dniu 16 maja 2014 r., strony podtrzymały dotychczasowe stanowiska (k. 201 akt oraz e-protokół z rozprawy – k. 211 akt).

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył, co następuje:

Niewątpliwie, strona powodowa może cofnąć pozew na każdym etapie postępowania. Jeżeli cofnięcie połączone jest z zrzeczeniem się roszczenia, nie jest wymagana zgoda pozwanego na dokonanie tej czynności (art. 203 § 1 k.p.c.).

W przedmiotowej sprawie, cofnięcie pozwu przez powódkę podyktowane było faktem zawarcia przez strony umowy, odpowiadającej żądaniu pozwu. Nie występowały jakiegokolwiek przesłanki wskazujące na to, że czynność ta była sprzeczna z prawem lub zasadami współżycia społecznego albo zmierzała do obejścia prawa.

W rezultacie, zaistniała podstawa do umorzenia postępowania, w rozumieniu dyspozycji art. 355 § 1 k.p.c.

W związku z tym, że powódka cofnęła pozew i zrzekła się roszczenia na etapie postępowania apelacyjnego, podstawę rozstrzygnięcia stanowił art. 386 § 3 k.p.c., zgodnie z którym jeżeli pozew ulega odrzuceniu albo zachodzi podstawa do umorzenia postępowania, sąd drugiej instancji uchyla wyrok oraz odrzuca pozew lub umarza postępowanie.

Przypomnieć trzeba, że zgodnie z dyspozycją art. 203 § 2 zd. 2 k.p.c., na żądanie pozwanego powód zwraca mu koszty, jeżeli sąd już przedtem nie orzekł prawomocnie o obowiązku ich uiszczenia przez pozwanego.

Zatem, co do zasady, w przypadku cofnięcia pozwu, koszty ponosi strona powodowa. Nie jest to jednak jedyna zasada, mająca zastosowanie przy cofnięciu pozwu. Istotne bowiem są przyczyny podjęcia przez powoda decyzji o cofnięciu pozwu. Należy bowiem zauważyć, że jeżeli cofnięcie pozwu nastąpiło wskutek dokonania zapłaty przez pozwanego po wytoczeniu powództwa, to pozwany jest obowiązany do zwrotu kosztów procesu powodowi. Stanowisko to należy wywieść z tezy, że zaspokojenie przez pozwanego roszczenia powoda po wytoczeniu pozwu jest równoznaczne z przegraniem przez niego procesu (orzeczenie SN z dnia 21 lipca 1951 r., C 593/51, OSN(C) 1952, nr 2, poz. 49) – por. P. Telenga, Komentarz aktualizowany do Kodeksu postępowania cywilnego, Lex/el. 2014, teza 3 do art. 203; a także H. P., Zarys metodyki pracy sędziego w sprawach cywilnych, W. 2005, str. 236.

W postanowieniu z dnia 12 kwietnia 2012 r., II CZ 208/11, Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że zasadą jest (art. 203 § 2 k.p.c.), że w wypadku cofnięcia pozwu obowiązek zwrotu kosztów procesu na rzecz pozwanego, na jego żądanie, obciąża powoda bez względu na przyczynę cofnięcia. Jednakże dopuszczalne jest odstępstwo od tej zasady w sytuacji, gdy powód wykaże, że wystąpienie z powództwem było niezbędne dla celowego dochodzenia praw lub celowej obrony, z uwzględnieniem okoliczności istniejących w dacie wytoczenia pozwu. Dotyczy to zwłaszcza sytuacji, gdy cofnięcie pozwu jest konsekwencją zaspokojenia przez pozwanego wymagalnego w chwili wytoczenia powództwa roszczenia powoda. W rozumieniu przepisów o kosztach procesu (art. 98 k.p.c.) pozwanego należy uznać wówczas za stronę przegrywającą sprawę (niepublikowane, zamieszczone w LEX nr 1214570).

W innym miejscu Sąd Najwyższy wyraził zapatrywanie, że rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego wymaga ustalenia i oceny przez Sąd drugiej instancji, która strona jest stroną wygrywającą cały proces, a nie tylko postępowanie apelacyjne.

Dodał, że w sytuacji, gdy pozwany w toku procesu spełnił dochodzone od niego świadczenie, czym zaspokoił roszczenie powoda wymagalne w chwili wytoczenia powództwa, należy pozwanego uznać za stronę przegrywającą sprawę, w rozumieniu przepisów o kosztach procesu (por. postanowienie SN z dnia 10 lutego 2010 r., V CZ 1/10, niepublikowane, zamieszczone w LEX nr 786563).

Z kolei, w postanowieniu z dnia 10 lutego 2011 r., (...), Sąd Najwyższy zajął stanowisko, że obowiązek zwrotu kosztów może wyjątkowo nie obciążać strony cofającej pozew lecz stronę przeciwną, jeśli wystąpienie z pozwem było niezbędne do celowego dochodzenia praw lub celowej obrony, a ciężar dowodu wystąpienia tych okoliczności obciąża cofającego pozew (niepublikowane, zamieszczone w LEX nr 898274).

W rezultacie, uznać należy, że w zasadzie, utrwalone jest stanowisko, zarówno w judykaturze, jak i doktrynie prawa, że w przypadku cofnięcia pozwu w związku z zaspokojeniem roszczenia przez pozwanego po wytoczeniu powództwa, powód będzie traktowany jako strona wygrywająca sprawę.

Zgodzić się trzeba, że dodatkowo należy wówczas ustalić, czy pozwany dał powód do wytoczenia powództwa (por. H. Pietrkowski, op. cit., str. 236).

Taka sytuacja miałyby miejsce, gdyby pozwany niezwłocznie uznał powództwo bądź spełnił świadczenie w reakcji na doręczony mu odpis pozwu.

W niniejszej sprawie, pozwana wdała się w spór z powódką. W toku postępowania pierwszoinstancyjnego, a także i później, pozwana twierdziła o niezasadności wytoczonego powództwa. Zatem, brak jest jakichkolwiek przesłanek, aby uznać, że pozwana nie dała stronie powodowej, powodu wytoczenia powództwa.

W związku z powyższym, stwierdzić należy, że spełnienie świadczenia przez pozwaną, zgodnie z żądaniem pozwu, w toku postępowania odwoławczego, usytuowało ją jako stronę przegrywającą sprawę.

W tym stanie rzeczy, pozwana zobowiązana była zwrócić powódce poniesione przez nią koszty, zarówno w toku postępowania przez Sądem pierwszej instancji, jak i w toku postępowania odwoławczego.

Na koszty te złożyły się: opłata od pozwu w wysokości 14 569 zł, wynagrodzenie pełnomocnika powódki za pierwszą instancję w wysokości 7200 zł plus 17 zł tytułem opłaty od pełnomocnictwa, opłata od apelacji w wysokości 14 569 zł oraz wynagrodzenie pełnomocnika za drugą instancję w wysokości 5400 zł. Łącznie dało to sumę 41 755 zł.

Mając powyższe na względzie, Sąd Apelacyjny orzekł, jak w punkcie 1 (pierwszym) sentencji, na podstawie art. 386 § 3 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego rozstrzygnięto na podstawie art. 108 § 1 k.p.c. w z. z art. 391 § 1 k.p.c. w z. z art. 203 § 2 k.p.c. a contrario.